

DE *Landeigenaar*

DRIEMAANDELIJKS - FEBRUARI - MAART - APRIL 2011

NR. 51 - LANDELIJK VLAANDEREN - VERENIGING VAN BOS-, LAND- EN NATUUREIGENAARS VZW

IN VLAANDEREN

BELGIË - BELGIQUE

P.B.

3990 PEER

12/3118

Inhoud

- blz. 01** Woord van de voorzitter
- blz. 02** Ook grondeigenaars kunnen niet zonder
- blz. 03** Platteland: gisteren, vandaag ... en morgen
- blz. 04** Afvissing vijver Crahay
- blz. 05** De privé-sector levert hoge natuurwaarden
- blz. 06** Natura2000: aandacht voor belangrijke kwesties
- blz. 08** Info Flash
- blz. 09** Laat uw aanplantingen sponsoren
- blz. 10** Het recht op buurwegen
- blz. 12** Eerste jubileumsymposium FPG zeer succesvol
- blz. 13** Landbouwrapport 2010
- blz. 14** Symposium: 'Bos voor iedereen: droom of werkelijkheid?'
- blz. 16** Inverde: opleidingen bos-, groen en natuurbeheer

Voorzitter Philippe Casier

Woord van de voorzitter

Momenteel zit onze vereniging onder druk van een grote werklust. Deze komt enerzijds door het opvolgen van veel zware lopende overheidsprocedures vanuit onze ambitie om onze leden beter te informeren en te begeleiden.

De voornaamste en bekendste lopende procedure is het bepalen van de IHD's van Natura 2000. Hierover werden de leden al grondig geïnformeerd via ons ledenblad en de betrokkenen worden uitgenodigd tot informatiemomenten en overleg met de overheid voor het bepalen van de doelstellingen in hun SBZ gebied. Acht rapporten werden afgewerkt en de volgende acht zijn in opmaak en zo zal het nog een paar jaar duren. Landelijk Vlaanderen zelf volgt alles op in het "Vlaams Overleg" samen met de andere plattelandsactoren en de overheid. Het is een zware en niet altijd vlot lopende klus maar het is een door Europa opgelegde taak.

In december 2010 werden de pachtprizen voor de volgende 3 jaar, in overleg met de landbouwvertegenwoordigers, in de betrokken commissies bepaald. Dit gebeurde op tijd en met voor beide partijen bevredigende resultaten. Na een moeilijk jaar 2009, was 2010 wat beter voor de meeste landbouwactiviteiten zodat er ruimte was voor een geleidelijke revalorisatie van het bezit van verpachte gronden. In de toekomst zijn nochtans grondige nieuwe evoluties nodig in het kader van een vernieuwde visie over landbeheer. Wij zijn immers minder gelukkig met de nieuwe aanpak van de overheid omtrent het verdere verloop van de afbakening van de open ruimte. Om de vragen van de sectoren natuur en landbouw over een evenwicht in de RUP's, wat betreft het afbakenen van natuur en agrarisch gebieden te beantwoorden en om de procedure vlotter te laten verlopen werd een nieuwe aanpak van begeleiding beslist. Als doelgroepen werden enkel landbouw- en natuurorganisaties uitgenodigd maar dan, zonder rekening te houden met de bossector die toch 100.000 ha privé bos telt of met de landeigenaars die zeker meer dan 600.000 ha van het buitengebied bezitten. Wij blijven wel onrechtstreeks geïnformeerd.

Landelijk Vlaanderen heeft ook interne ambities naar haar leden toe. In ons nieuw communicatieplan gaan wij ons tijdschrift "de Landeigenaar" verrijken en zullen ook aan de vernieuwing van "Silva" meewerken. Ook proberen wij de leden in hun specifieke vragen enigszins te helpen. Wij hebben evenwel de middelen niet om gedetailleerde ➔

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw. - Lambermontlaan 410 1030 Brussel - tel 02 217 27 40 - fax 02 217 27 43 info@landelijkvlaanderen.be - IBAN BE37 3350 4426 9028 v.u. B. de Lophem - www.landelijkvlaanderen.be

dossierbehandelingen te doen, maar kunnen hen wijzen op nuttige informatiebronnen en mogelijke experts. Onze vernieuwde website zal een nuttig instrument zijn om deze basisinfo te geven met de 'links' naar adequate websites met detailinformatie.

Daarenboven zullen wij ook binnenkort 'De Handleiding voor privé landbeheer' uitgeven. Deze gids zal een korte beschrijving geven van alle materie die een landeigenaar kan tegemoetkomen en geeft zo een overzicht van wat wij noemen 'de eenvoudige complexiteit' van multifunctioneel landbeheer. In de gids zullen ook linken gegeven worden naar websites met gedetailleerde informatie over elk onderwerp. Een inventaris toont tenslotte wat een landbeheerder moet weten en bekijken (bv. alle kaarten over zijn goed). Deze handleiding wordt in het Nederlands en het Frans uitgegeven. Ze zal de landbeheerders helpen bij hun vragen en ze zal ook de contacten met een referentie gemakkelijker maken.

In de handleiding geven wij ook een aantal standpunten en verbetervoorstellen omtrent het huidige beleid. De overheid is nu bezig met de evaluatie van de instrumentenmix voor het bos- en natuurbeleid met een grondige doorlichting van alle bestaande instrumenten, hun kost, effectiviteit en efficiëntie. De deur staat open voor aanpassingen en aanvullingen, liefst op een coherente manier.

De voorstellen van onze handleiding zullen wij dan ook op tafel leggen tijdens het overleg over deze oefening. Wij nodigen U uit U in te schrijven voor de bestelling van deze handleiding op www.landelijkvlaanderen.be/bestelling.

> **Philippe Casier**

Voorzitter Landelijk Vlaanderen

✉

[Natuur]

Ook grondeigenaars kunnen niet zonder

> **Jacques Van Outryve** en **Pieter Verhelst**

Studiedienst - Boerenbond

Boer&Tuinder 25 maart

De Europese organisatie voor grondeigenaars (ELO) organiseert sinds 2008, met de steun van Syngenta, het 'Forum for the Future of Agriculture'. Op deze manier wil zij haar stem laten horen in de discussie over de toekomst van de landbouw in het algemeen en van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in het bijzonder. Dat GLB is momenteel aan de orde van de dag, met de mededeling van de Europese Commissie over het GLB na 2013.

Het mag duidelijk zijn dat de belangen van grondeigenaars niet noodzakelijk sporen met die van de actieve boer. Toch lijkt de dialoog die ELO heeft opgezet erin te slagen de belangen dichterbij elkaar te brengen. Van bij de start benadrukte ELO het belang van de publieke dienstverlening op landbouwgronden in termen van milieu, natuur, klimaat en landschap. Zij wees erop dat de markt dit onvoldoende vergoedt, wat een tegemoetkoming uit het GLB rechtvaardigt. De landbouwlobby, bij monde van COPA, pikte deze redenering op, maar bleef intussen erop hameren dat landbouwgrond erin de eerste plaats is om voldoende voedsel te produceren dat betaalbaar is voor de consument en leefbaar voor de producent. Op haar jaarlijkse Forum, dat dit keer liep onder het thema van de voedselzekerheid, focuste ELO deze week dan ook op de noodzaak van voldoende voedsel, geproduceerd met respect voor het leefmilieu.

Franz Fischler, gewezen Europees landbouwcommissaris en voorzitter van de conferentie, stelde dat zowel extensieve

als meer intensieve vormen van landbouw nodig zijn om voedselzekerheid te garanderen en dat ze allebei mogelijkheden hebben om dit duurzaam te doen en op hun manier de gewenste publieke diensten in te vullen – via grondgebonden maatregelen of via investeringen, technologische oplossingen en innovatie. Het GLB moet voor beide een ondersteunende rol spelen. De geesten evolueren dus duidelijk in het debat over het GLB. Huidig Europees landbouwcommissaris Dacian Ciolos, gaf de aanwezigen te verstaan dat hij in zijn mededeling over de toekomst van het GLB net dit heeft proberen te doen: voedselzekerheid, productiviteit, investeringen, innovatie en duurzaamheid samenbrengen. Zijn collega Europees commissaris voor Leefmilieu Janez Potocnik was duidelijk. Er zullen steeds meer verplichtingen inzake leefmilieu, natuur en klimaat op de landbouw afkomen. Als grootste grondgebruiker zal de landbouw zijn rol moeten spelen. Hij wil het GLB benutten om de sector van tevoren te stimuleren om zijn taak ter harte te nemen en zo te vermijden dat er achteraf zwaar ingegrepen moet worden. De (verdere) vergroening van het GLB is dus niet van 'willen' maar van 'moeten'. Het wordt nog een hele klus om Europa ervan te overtuigen dat niet alleen de Europese landbouwproductie efficiënt moet zijn, maar ook de vergroening. Zo niet komt er van beide niets in huis.

✉

[Platteland]

Platteland: gisteren, vandaag ... en morgen

> **Bertrand de Lophem**
Landelijk Vlaanderen

Tijdens **Agriflanders** in januari 2011 ging een **studiedag** door m.b.t. het huidige PDPO 2007–2013. Het programma draait immers op volle toeren en de **provincies** ontwikkelen voorts een beleid dat gericht is op het faciliteren en stimuleren van ideeën van onderuit. Vermits het platteland uit een brede waaier van maatschappelijke uitdagingen en kansen bestaat, moeten de oplossingen op plaatselijk niveau en op streekniveau gezocht worden. De provincies nemen aldus hun rol op als ondersteunende overheid en geven het vertrouwen aan gemeentebesturen, ondernemers en lokale organisaties. Zij kennen inderdaad goed hun streek en hebben ideeën om hierop in te spelen.

Veel aandacht werd besteed aan het **plattelandsloket**, dat een nuttige hulp betekent voor projectindieners bij de indiening en afwikkeling van hun project. Zeker voor kleine projecten, die het moeilijk hebben met de daaraan verbonden papierwinkel (oa voor de Europese subsidies), is dit een pluspunt.

Iedereen was het ook eens dat experimenteren en innoveren verder moeten gestimuleerd worden, alsook het nog actiever bijeenbrengen van partners. Ook landeigenaars moeten hierin meer betrokken worden.

Tenslotte haalde Minister-president **Kris Peeters** aan dat er jaarlijks door de 3 subsidiërende overheden 11 miljoen euro in het Vlaamse platteland geïnvesteerd wordt en dat door zijn toedoen reeds ruim 180.000 euro in kleinschalige projecten op het platteland gestoken werd. In het kader van zijn plattelandsbeleid hecht hij immers veel belang aan kleine projecten en aan alle initiatieven die kunnen uitgaan van verenigingen, scholen, ondernemingen en zelfs van particulieren. Dergelijke “Quick Wins” dragen bij tot een gezonde plattelandsontwikkeling in de ruime zin van het woord en zijn ook meteen zichtbaar op het terrein.

✂

[Natuur] > Guido Pirotte

Afvissing vijver Crahay

Op 10 maart 2011 werd een oude vijver op het landgoed van de familie Crahay te Hasselt afgevisd. Dit was in 25 jaar niet meer gebeurd. Volgens de viskweker die de afvissing uitgevoerd heeft, ligt de opbrengst van deze ca. 1 ha grote vijver tussen 800 kg en 900 kg.

Wat is er zoal gevangen? Ongeveer 80% bestond uit karpers die in gewicht varieerden van 6 tot 9 kg. Daarnaast werden er ook een aantal Europese meervallen van 5 à 6 kg gevangen en een tiental graskarpers van 7 à 8 kg. Ook zat er een snoek bij van ca. 80 cm, enkele brasems, kroeskarpers en rietvoorn. Er zaten zeer weinig kleine en middelmatige vissen bij. Volgens de viskwekers is dit het gevolg van predatie door reigers en aalscholvers. De Europese meervallen zijn wellicht ooit mee gekomen met pootvis vanuit Tsjechië. Om te kunnen paaïen heeft deze vis immers water van minstens 18°C nodig en dat komt in ons land zelden voor. Het is een echte rover die 's nachts met zijn baarddraden zijn prooi ruikt. Hij kan tot 80 jaar oud en wel 6 meter lang worden. In ons land zal hij echter zelden groter zijn dan 1,5 m.

Inlichtingen ingewonnen bij het INBO leren ons dat, vanuit ecologisch oogpunt, de visstand in deze vijver niet optimaal is. De **soortenrijkdom is heel klein**, 80% van de gevangen vissen zijn karpers. **Karpers** zijn ecologisch gezien niet waardevol en staan erom bekend bodems om te woelen waardoor waterplanten verdwijnen, het water troebel wordt en andere ecologisch waardevollere inheemse soorten die van waterplanten afhangen zoals snoek (roofvis), rietvoorn, blankvoorn en zeelt verdwijnen. Het ontbreken van kleine en middelmatige vissen kan hierdoor ook wel verklaard worden. Naast mogelijke predatie door aalscholvers en uiteraard door de meervallen en de snoek, heeft het ontbreken van waterplanten er waarschijnlijk (al enkele jaren) voor gezorgd dat er geen voortplanting meer kon optreden. Dit komt wel vaker voor in vijvers die zwaar bevolkt worden door karpers. De biomassa in de vijver is ook 3 tot 4 keer hoger dan verwacht.

Ook vanuit het oogpunt van kweek- of visvijver is de **visstand niet optimaal**. Het is dan wel heel normaal dat er vooral karpers in voorkomen maar dan nog blijft de biomassa (800 à 900 kg/ha) wel heel erg hoog voor een vijver uit de regio Hasselt. Een biomassa van ca. 300 kg/ha is eerder aan te raden. De te hoge biomassa is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat de vijver niet beheerd is geweest als een kweekvijver (juiste hoeveelheid pootvis, jaarlijks leeglaten of afvangen van de vijver).

BOCR

[Natuur] > **Opélie Eliat**
Landelijk Vlaanderen

De privé-sector levert hoge natuurwaarden aan de Europese samenleving

Een uitzondering of een (toekomstige) vaste waarde? Uw inbreng is noodzakelijk en waardevol. Vergeet onze online vragenlijst niet in te vullen!

In het kader van de Europese Commissie en de lidstaten, komt steeds vaker de vraag naar voor over hoe de Europese natuur in een goede staat van instandhouding beheerd en gefinancierd moet worden, voornamelijk binnen het **Natura 2000-netwerk**.

In deze discussies, onderstreept ELO het belang van een nauwere samenwerking met de private sector om op korte termijn, maar vooral op lange termijn maximale voordelen voor beide partijen te genereren. De belangrijkste voorwaarden voor een goede samenwerking zijn een wederzijds begrip en een eerlijke behandeling. Ter ondersteuning van deze visie, coördineert ELO momenteel een uniek **Life+ project** in het noordoosten van België, in de **Midden-Limburg**. Dit project is uniek omdat het een publiekprivate samenwerking is, privé landeigenaren en het lokale Agentschap voor Natuur en bos (ANB-Limburg) werken in nauwe samenwerking met lokale gemeenschappen en regionale organisaties (natuurbehoud en recreatie). Daarnaast beoogt het project een **'Triple E'** benadering om een sterkere synergie te creëren tussen **ecologie, economie en educatie**. Op zijn beurt schept het project een sterke en duurzaam sociale basis voor een natuurbehoud op lange termijn en maakt een verdere duurzame ontwikkeling van dit landelijk gebied mogelijk.

Dit project is een perfect voorbeeld van hoe een **publiekprivate samenwerking** voordelen kan bieden voor alle belanghebbenden. Voor de privé landeigenaren biedt dit project verschillende grote voordelen zoals het aantonen dat ze een betrouwbare partner zijn voor natuurbehoud, dat betekent dus ook dat de overheid noch natuurbeschermingsorganisaties het land hoeven te kopen. Privé landeigenaren, die gewijd zijn aan het behoud van hoge natuurwaarden en die blijk geven van betrouwbaarheid aan de overheid krijgen dezelfde (financiële) ondersteuning en maatschappelijke erkenning als de natuurbeschermingsorganisaties. Bovendien, als een betrouwbare partner, worden ze uitgenodigd om beleidsdiscussies te voeren waarbij ze hun mening en belangen kunnen verdedigen. Landeigenaren die zich inzetten voor de instandhouding en het beheer van hoge natuurwaardevolle gebieden zullen veel kans maken op een aanvullende financiering, zoals het LIFE+-programma. Op zijn beurt zorgt dit voor de verbetering van de natuurlijke rijkdommen en de schoonheid van hun land, die op hun beurt een verhoogde sociale erkenning creëren.

De voordelen voor de overheid zijn nog duidelijker. Gezamenlijk werken met de private sector zorgt voor een meer winstgevende aanpak (geen kosten van aankoop van het land, geen gedeelde kosten voor het beheer) en een meer uitgebreide en geïntegreerde aanpak van natuurbehoud en -beheer.

Echter, deze samenwerking is verre van het geval in de vele andere Natura 2000-gebieden in Europa. Al is ELO ervan overtuigd dat dit allemaal gemiste kansen zijn voor de rurale sector als een geheel, wil zij het participatief proces op Europees niveau steunen via een uitgebreide **enquête**. Om dit onderzoek zo breed mogelijk te maken, heeft ELO een **online vragenlijst** in drie talen (Engels, Frans en Nederlands) opgesteld die zowel goede als slechte ervaringen overwegen met de private sector tijdens de uitvoering van hun rol in behoud en beheer van natuurgebieden binnen Europa en de biodiversiteit. De resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd tijdens een **Europese conferentie** over "De deelname van de private sector in Natura 2000-gebieden" op 10 en 11 november 2011 in Brussel.

Landelijk Vlaanderen spoort al haar leden aan om deze vragenlijst in te vullen. Uw bijdrage is van essentieel belang om duidelijk het verschil te kunnen maken tussen de **motiverende en demotiverende factoren in het Natura 2000-proces en in het duurzame natuurbehoud van Europa**.

De vragenlijst is terug te vinden op de homepage van de nieuwe website van het LIFE+ project: www.3watEr.eu. Papieren versies van de vragenlijst zijn ook verkrijgbaar via het kantoor van ELO, enkel op aanvraag. (Trierstraat 67, 1070 Brussel, Tél. 0032(0)22343000, Fax 0032(0)22343009)

✂

[Natuur]

Natura2000: aandacht voor belangrijke kwesties

> **Valerie Vandenabeele**, Projectmanager Communicatie N2000 HVV-LV

Eind maart werden de 8 S-IHD rapporten (gebiedsgebonden doelstellingen) van het eerste traject (Zoniënwoud, Kempense kleiputten, West-Vlaams Heuvelland, De Maten, Dijlevallei, Kalmthoutse Heide, Zandig Vlaanderen Oostelijk deel en Vijvergebied Midden-Limburg) officieel door ANB overhandigd aan Minister Schauvliege. De Minister liet tijdens de daaraan gekoppelde vergadering van de Vlaamse Overleggroep ook elke sector uitgebreid aan het woord en is op de hoogte van de sectorale aandachtspunten en bezorgdheden. Onder de sectoren was ook een vertegenwoordiger vanuit Landelijk Vlaanderen en vanuit Hubertus Vereniging Vlaanderen. De Minister ontving het rapport per Speciale Beschermingszone met daarbij telkens een Nota aan de Vlaamse Regering die de belangrijkste algemene en gebiedsspecifieke bezorgdheden van elke sector bevat voor de betreffende SBZ. Daarnaast werden ook alle adviezen uit de BOLOV's als bijlage meegegeven aan de Vlaamse Regering.

Gezien de vele algemene vragen die rezen tijdens de intussen populair wordende BOLOV's, vormden de betrokken sectoren samen 5 werkgroepen die elk een belangrijke kwestie zullen behandelen. Deze 5 kwesties gaan over de kalibratie, instrumentarium en implementatie, impactanalyse, ruimtelijke ordening en voortoets. Intussen gingen alle werkgroepen, op impactanalyse na, reeds van start.

In de werkgroep '**Kalibratie**' zal worden nagegaan hoe men zal omgaan met de relatie tussen G-IHD's en S-IHD's. Houden we enkel rekening met de S-IHD rapporten om de distance to target tot de G-IHD te bepalen? Hoe relateren we de kalibratie tot monitoring en rapportering aan de EU? Enzovoort.

In de werkgroep rond '**Instrumentarium en Implementatie**' zal men zich richten op de uit te voeren maatregelen. Welke instrumenten bestaan er reeds? (Terloops, de Minaraad stelt tegen eind mei hierover een lijst samen.) Kunnen de huidige beschikbare instrumenten voor Natura 2000 gebruikt worden zoals ze zijn of moeten ze aangepast worden? Moeten nieuwe instrumenten gecreëerd worden? Welke instrumenten krijgen voorkeur voor de implementatie? Enzovoort.

Wat betreft de '**Impactanalyse**', zal men trachten na te gaan welke impact IHD's hebben op de socio-economische activiteiten in en rond SBZ's. Welk effect heeft Natura 2000 op sectoren? Hoe kunnen we in verband hiermee de doelen optimaal toewijzen? Enzovoort.

De kwestie '**Ruimtelijke Ordening**' moet meer duidelijkheid creëren over de manier waarop IHD's zich zullen doorvertalen in de ruimtelijke planning. Hoe worden IHD's meegenomen bij de AGNAS? Wat is de verhouding tussen het beleid volgens het RSV ten opzichte van de IHD's? Hoe kan men de S-IHD rapporten gebruiken bij de opmaak van RUP's? Enzovoort.

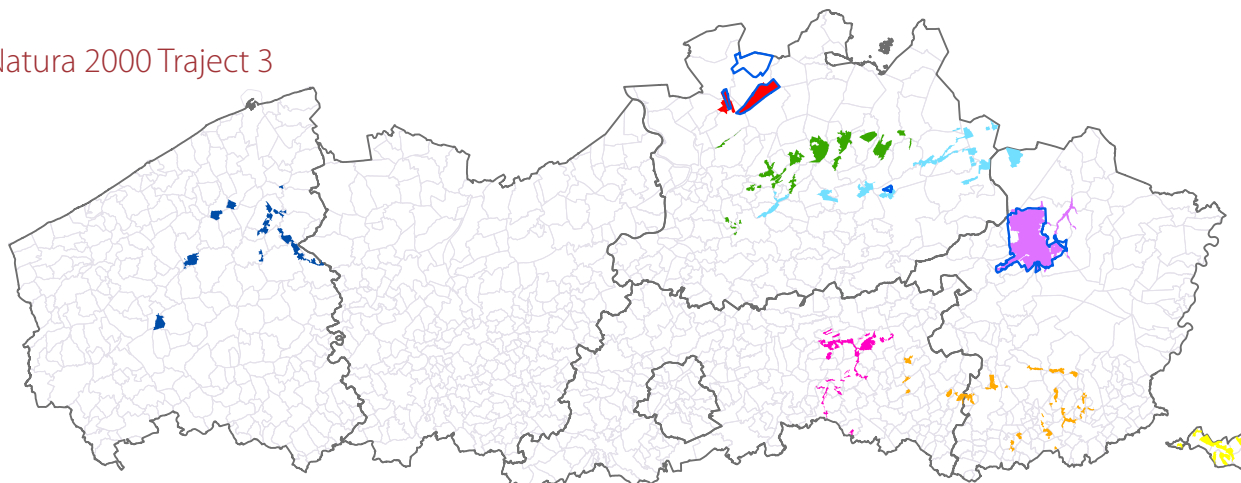
Tenslotte wensen de actoren in de werkgroep rond de 'Voortoets' het instrument voortoets uit te bouwen. Dit is een instrument van de passende beoordeling, die men wil verfijnen en uitbouwen. Zal een plan of project een negatief effect hebben op de IHD's? Hoe groot is het risico op aantasting van het SBZ? Enzovoort.

In de eerste vier van voornoemde werkgroepen zetelt telkens iemand vanuit uw vereniging. De laatste wordt daarnaast ook van kortbij opgevolgd. Binnenkort wordt van start gegaan met

het derde traject. Hieronder worden alvast een kaart en tabel van die gebieden weergegeven. Meer info over Natura 2000 is te vinden op www.natura-2000.be, de site werd onlangs aangepast.

Kaart en tabel van de komende SBZ-gebieden (Natura 2000-gebieden). De kolom legende in de tabel geeft de kleur van de habitatrichtlijngebieden van een SBZ aan; de blauw omliggende gebieden op de kaart zijn de aansluitende vogelrichtlijngebieden.

Natura 2000 Traject 3

Legende	Gebied	Presentatie (*)	BOLOV 1 (*)	BOLOV 2 (*)
	Bos en Heide ten oosten van Antwerpen (SBZ-H)	05/07/2011	21/07/2011	20/09/2011
	Kleine Nete (SBZ-H en SBZ-V)	07/09/2011	13/09/2011	25/10/2011
	Klein en groot Schietveld (SBZ-H)	06/07/2011	19/07/2011	27/09/2011
	Voerstreek (SBZ-H)	16/08/2011	25/08/2011	06/10/2011
	Wingevallei (SBZ-H)	17/08/2011	30/08/2011	11/10/2011
	Zandig Vlaanderen: westelijk deel (SBZ-H)	18/08/2011	01/09/2011	13/10/2011
	Zwarte Beek (SBZ-H en SBZ-V)	23/08/2011	06/09/2011	18/10/2011
	Haspengouw (SBZ-H)	24/08/2011	08/09/2011	20/10/2011

(*) Datum kan nog wijzigen

Wij houden u verder op de hoogte via 'De Landeigenaar', 'De Vlaamse Jager' en onze betreffende websites. Betrokken jachtrechthouders en (bij ons gekende of gigitaliseerde) eigenaars worden bovendien ook nog persoonlijk door ons aangeschreven.

Afkortingenlijst

AGNAS	Afbakening Gebieden Natuurlijke en Agrarische Structuur
BOLOV	Bovenlokaal Overleg
G-IHD	Gewestelijke IHD's
IHD	Instandhoudingsdoelstellingen
RSV	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
RUP	Ruimtelijk Uitvoeringsplan
SBZ	Speciale Beschermingszone
SBZ-H	Habitatrichtlijngebied
SBZ-V	Vogelrichtlijngebied
S-IHD	Specifieke IHD's

Info Flash

Bossector

het ANB meldt dat de Vlaamse overheid in 2010 voor 882 ha nieuwe natuurgebieden aangekocht heeft voor een bedrag van 16,4 miljoen euro. De verdeling ervan is: 48 ha duinen, 195 ha bos, 473 natuurgebied, 46 ha te bebossen grond en 117 ha grond via voorkoopprijzen en grondenbanken. Sinds 1997 werd immers nooit zo weinig natuur jaarlijks aangekocht !

Ruimtelijke ordening

De Boerenbond haalt - in haar jaarverslag 2010 - aan dat de Minister van RO een participatief traject volgt bij het opmaken van het "Beleidsplan Ruimte Vlaanderen" (= opvolger van het RSV) en dat hij van de verschillende landbouwactoren hun actieve inbreng verwacht waarbij het verhaal van hectares wordt overstegen. Zo alludeert hij op de rol van de Vlaamse landbouw in de productie van voedsel en van energiegewassen. Verder verwijst hij naar de absolute noodzakelijkheid voor de landbouwers om in het kader van een echt partnerschapsmodel meer verantwoordelijkheid te dragen bij de realisatie van de (ruimtelijke) doelstellingen op het terrein.

Algemene Ledenvergadering 2011 van Landelijk Vlaanderen

Op donderdag 26 mei 2011 houdt Landelijk Vlaanderen haar Algemene Ledenvergadering. Deze dag zal in het teken staan van het "**privé landbeheer**". U bent van harte uitgenodigd om aan deze mooie dag deel te nemen. Graag inschrijven op onze website of door de antwoordstrook van bijgaande uitnodiging in te vullen en terug te sturen naar onze kantoren te Brussel.

Programma

- 13u30-15u00: Excursie in het Domein van Perk met als thema Natura 2000 en Landgoedbeheer
- 16u00-18u15: Bijeenkomst in 'Hof ter As' in Melsbroek: Debat over privélandbeheer tussen de privésector en de overheidssector o.l.v. Pascale Naessens.
- 18u15: Slotwoord Minister-President Kris Peeters bevoegd voor Plattelandsbeleid
- 18u30: Receptie

Website Landelijk Vlaanderen

De vernieuwde website van Landelijk Vlaanderen wordt door haar leden sterk geapprecieerd. Niet enkel de nieuwe layout, maar ook de structuur en het overzicht.

Landelijk Vlaanderen neemt interessante activiteiten voor haar leden op in haar agenda. Deze activiteiten zijn vaak terug te vinden op de homepagina van de website.

Enkele statistieken:

- Landelijk Vlaanderen heeft in de maand maart 2000 bezoekers gehad
- 60% van de bezoekers komt via Google
- 25% van de bezoekers komt rechtstreeks
- 3% van de bezoekers komt via www.natura-2000.be en www.landelijkvlaanderen.be

[Natuur]

> **Bos**
KBBM

Laat uw aanplantingen sponsoren

SOCIÉTÉ ROYALE
FORESTIÈRE DE BELGIQUE

KONINKLIJKE BELGISCHE
BOSBOUWMAATSCHAPPIJ

Een mooie kans in 2011 dankzij KBBM

Bericht aan de bosbouwers! Zoals u het misschien al weet, werkt KBBM samen met verschillende partners en bedrijven voor meer bosaanplantingen in België. Momenteel werken wij met 3 partners:

ENVIRONMENTAL BUSINESS PRODUCTS LTD EBP

Environmental Business Products Ltd EBP is een Europees bedrijf dat gespecialiseerd is in de recyclage van inktpatronen. Voor elke gerecycleerde inktpatroon, financiert KBBM herbebossing of bebossing.

CITIBANK BELGIUM

Voor elke Citibank klant die ervoor kiest om zijn rekeningafschriften van zijn kredietkaarten online te ontvangen in plaats van met de post, wordt een boom geplant.

CO₂LOGIC

CO₂logic houdt zich bezig met rekenoplossingen, reductie en compensatie van CO₂. Hij helpt zijn klanten om hun CO₂-emissie te meten, te reduceren en hun effecten te minimali-

seren. Voor elke ton CO₂ die gereduceerd wordt dankzij de diensten van CO₂logic zal een boom geplant worden.

Vier andere samenwerkingen zijn in opmaak: Partenamut, KPMG, Zone Impact en Record Bank. In 2011 voorzien wij een tiental ha te bebossen.

De sponsoring is van 1000 €/ha, behalve bij uitzonderingen.

Deze sponsoring zal prioritair toegewezen worden aan:

- Leden van KBBM, NTF of Landelijk Vlaanderen
- Eigenaars die een gecertificeerde eigendom hebben
- Sommige partners hebben specifieke wensen zoals:
 - De wens nieuw bos te creëren (vanop Landbouwgronden)
 - De wens om ... te planten in Natura 2000 gebieden

Indien u gebruik wenst te maken van deze sponsoring voor uw aanplantingen in 2011, dan moet u het document "Aanvraag_Aanplantingen2011" invullen (te downloaden in de categorie News, op de website www.kbbm.be). Dit document moet u terug bezorgen aan Yves Lambrecht, verantwoordelijke voor verschillende projecten, door een mail te sturen naar yves.lambrecht@srfb-kbbm.be.

ΣΟΣ

Citi never sleeps

[Platteland]

Het recht op de buurtwegen:

Kunnen buurtwegen zonder meer over een private eigendom?

> *Gregory Vermaercke*
Advocaat

De lente is in het land en velen willen dan ook terug de weidse, prachtige natuur verkennen. De kronkelende wandelwegen lopen niet zelden over privaat terrein. Niet alleen de vele natuurliefhebbers, maar ook de private eigenaars zijn zich hiervan echter niet altijd ten volle van bewust. Hoe ontstaan dergelijke buurtwegen en hoe dient de private landeigenaar hiermee om te gaan?

ONDERSCHEID TUSSEN PRIVATE EN OPENBARE BUURTWEGEN

In het kader van de buurtwegen dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen openbare en private buurtwegen.

- Een **openbare buurtweg** is eigendom van de overheid (gemeente) en dient dan ook door deze overheid behouden en onderhouden te worden. Een openbare buurtweg wordt in de Atlas der Buurtwegen aangeduid met twee volle lijnen.
- Een **private buurtweg** is eigendom van de landeigenaar, maar is belast met een publieke erfdienstbaarheid van doorgang tot openbaar nut. Een private buurtweg wordt in de Atlas der Buurtwegen aangeduid met twee stippellijnen.

Een erfdienstbaarheid van doorgang tot openbaar nut heeft tot gevolg dat de betrokken strook grond belast is met een recht van vrije doorgang over een welbepaalde breedte. De grondeigenaar mag de volledige strook grond weliswaar voor zijn/haar eigen doeleinden aanwenden (bijvoorbeeld inzaaien), maar dient anderzijds wel te tolereren dat iedereen van deze erfdienstbaarheid gebruik maakt zonder dat hij hiervoor enige (schade)vergoeding kan vragen (bijvoorbeeld voor de gewasschade).

TOTSTANDKOMING EN BEËINDIGING VAN DE PRIVATE BUURTWEG

Het overgrote deel van de (private) buurtwegen is ontstaan in het kader van de Wet op de Buurtwegen van 10 april 1841. Op grond van deze wet kan de Bestendige Deputatie een buurtwegenplan definitief vaststellen, hetgeen doorgaans (doch niet altijd) blijkt uit een inschrijving in de Atlas der Buurtwegen.

Daarnaast wordt door het Hof van Cassatie tevens aanvaard dat een buurtweg ook kan ontstaan door een verkrijgende verjaring buiten de wet op de Buurtwegen om. Deze verkrijgende verjaring zal pas ontstaan na het verstrijken van een termijn van 30 jaar en enkel voor zover daadwerkelijke bezitsdaden gesteld worden die ondubbelzinnig aantonen dat men een buurtweg (bij wijze van erfdienstbaarheid van doorgang) wil tot stand doen komen. Indien de private landeigenaar dergelijke verkrijgende verjaring wenst te vermijden, zal deze dus uiterst waakzaam moeten zijn en desgevallend actie moeten ondernemen tegen elke ongerechtvaardigde bezitsaanmatiging door derden op zijn/haar private eigendom. ➔

Een buurtweg kan afgeschaft worden door een uitdrukkelijke beslissing van de Bestendige Deputatie in het kader van de Wet op de Buurtwegen van 10 april 1841. Daarnaast zou het einde van een buurtweg ook afgeleid kunnen worden uit een zogenaamde 'desaffectatie', i.e. het verdwijnen van de openbare noodwendigheid en/of enige bezitsdaden (bv. De buurtweg wordt niet meer onderhouden door de gemeente).

RECHTEN VAN DE LANDEIGENAAR

Het grote pijnpunt op vandaag is vooral het gebrek aan communicatie door de overheid en de betrokken administraties, waardoor de landeigenaar zich voor schut gezet voelt als er plots wandelaars op de landgoederen lopen en/of er aanwijzingsborden op deze goederen geplaatst worden. De landeigenaar die zich niet kan verzoenen met een buurtweg over zijn private eigendom beschikt echter over verschillende actiemogelijkheden om hiertegen op te treden.

Hoewel een gesprek reeds veel duidelijkheid kan scheppen en de betrokken ambtenaren op het terrein hier zeker voor openstaan, dient de landeigenaar waakzaam te zijn en het statuut/omvang van de betrokken buurtweg na te gaan. De eigenaar dient er zich immers van bewust te zijn dat door verjaring bestaande erfdienstbaarheden kunnen uitgebreid worden en/of nieuwe erfdienstbaarheden kunnen ontstaan.

Zoals reeds aangehaald is de private buurtweg een erfdienstbaarheid tot doorgang, niets minder maar zeker ook niets meer. Behoudens uitdrukkelijke toestemming van de landeigenaar, geldt het principe van het verzwaringverbod (art. 702 BW) en mag deze erfdienstbaarheid dan ook niet uitgebreid worden (bijvoorbeeld van 1m tot 2m) en/of voor andere doeleinden aangewend worden (bv. Het plaatsen van borden). Enige uitzondering op dit verzwaringverbod is de toegelaten modernisering (bijvoorbeeld: een doorgang met paard en kar zou nu aangewend kunnen worden voor een doorgang met een auto). Ten einde een mogelijke verkrijgende verjaring te vermijden, is het alleszins aangewezen uitdrukkelijk te reageren op dergelijke vormen van verzwaring.

Desgevallend kan de private eigenaar de overheid verzoeken om de buurtweg te verleggen (bijvoorbeeld om de privacy te beschermen). Dergelijke aanvraag kan via standaardformulieren bij de bevoegde gemeente aangevraagd worden. Het kan hierbij wel aangewezen zijn reeds op voorhand in overleg te treden met de bevoegde administratie ten einde de verschillende alternatieven te bespreken. Bij het verleggen van een buurtweg dient immers rekening gehouden te worden met de aanwezige natuurwaarden en desgevallend

de rechten van andere (aanpalende) landeigenaars. Het zal uiteindelijk de provinciale overheid (Bestendige Deputatie) zijn die deze aanvraag beoordeelt.

Tot slot kan de eigenaar tevens een verzoek indienen om de buurtweg af te schaffen. Deze procedure verloopt gelijkaardig als een aanvraag tot het verleggen van een buurtweg. Vereiste hierbij zal evenwel zijn dat aangetoond wordt dat deze buurtweg geen enkel nut meer heeft en dan ook niet meer gebruikt wordt door derden.

CONCLUSIE

Iedereen geniet graag met volle teugen van de mooie natuurwaarden en de buurtwegen maken deze waarden (meer) toegankelijk voor iedereen. Niet zelden lopen deze buurtwegen echter over private terreinen, zodat de betrokken eigenaar dit vaak met argusogen aanschouwt.

Terecht zo blijkt, want de private buurtweg moet aangewend worden voor het doel waarvoor deze bestemd is en mag dan ook niet voor andere doeleinden gebruikt en/of uitgebreid worden. De private eigenaar die hiermee niet akkoord gaat, reageert hier best uitdrukkelijk op ten einde een verkrijgende verjaring te vermijden en desgevallend kan een aanvraag tot verleggen of zelfs afschaffing van de buurtweg ingediend worden.

Gregory Vermaercke
Advocaat

gregory.vermaercke@marlex.be
www.marlex.be

Emmanuel De Groef - Tel +32 2 709 10 50
manu.de.groef@telemak.com - www.telemak.com

[Activiteiten]

> **Federatie Particulier Grondbezit**
Lopende Zaken Nr 2 Februari 2011

Eerste jubileumsymposium FPG zeer succesvol

FPG is de zustervereniging in Nederland van LV en geeft ook een tijdschrift uit: "de landeigenaar"

Op 12 februari vond op het prachtige kasteel Heeze het eerste jubileumsymposium plaats van de Federatie Particulier Grondbezit. De FPG viert in 2011 het 100-jarig bestaan van de belangenbehartiging van particulier grondbezit met onder andere een viertal symposia. Dit eerste symposium, dat in no time volgeboekt was, bood de deelnemers een gevarieerd programma rond de Natuurschoonwet, landgoedbezit en opvolging.

Dhr. Aart Bakker, adviseur bij Ernst & Young, gaf als eerste spreker een overzicht van de evolutie van de Natuurschoonwet door de jaren heen en ging in op het belang van de fiscale aspecten van de NSW voor particuliere landgoedeigenaren. Dhr. Cor von Meijenfeldt van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie wees in zijn inleiding op de grote betrokkenheid die staatssecretaris Bleker heeft bij het agrarisch en het particulier natuurbeheer. Het ministerie van EL&I staat op dit moment aan de lat voor het doorvoeren van bezuinigingen, het herijken van de EHS en het maken van decentralisatieafspraken met de provincies. De staatssecretaris wil bij het uitvoeren daarvan nadrukkelijk de hulp van particulieren inroepen. Hij zal zich dan ook actief inspannen om particulieren de ruimte te geven nog intensiever bij te dragen aan de invulling van de natuurbeleidsdoelen, aldus dhr. Von Meijenfeldt. Mede daarom zijn in de regeringsverklaring van 2010 vrijwel alle onderwerpen overgenomen uit het 10-puntenplan dat de FPG vorig voorjaar presenteerde en waarmee overheidsdoelen bereikbaar worden door de inzet van gemotiveerde particuliere eigenaren. De NSW is daarbij een belangrijk instrument.

Het ministerie van EL&I kent en erkent de behoeften van de particuliere natuurbeheerders als het gaat om waardering, erkenning, gelijkberechtiging en duidelijkheid, aldus Von Meijenfeldt. EL&I zal particulieren meer ruimte gaan geven om te ondernemen. Als eerste voorbeeld daarvan nodigde de spreker de aanwezigen nadrukkelijk uit gronden aan te kopen die Staatsbosbeheer zal gaan afstoten. Dit vond enthousiast weerklank bij de ruim 175 aanwezigen. Dhr. Vernhout, directeur-rentmeester van de landgoederen Vlisteren, Nijenhuis en Westerflir signaleerde een belangrijk voordeel van een NSW-bv. Een bv geeft veel directere betrokkenheid van de familieleden als aandeelhouders dan een stichting. Dhr. Oene Gorter, erelid van de FPG, was een van de sprekers die vanuit de praktijk inging op particulier beheer. Hij hield de aanwezigen aan aantal interessante verdienmodellen voor. De heer De Groot, adviseur van Eelerwoude bv beschreef een voorbeeld van vermogensvorming bij opvolging door middel van natuurontwikkeling. Het symposium bood de nodige ruimte voor vragen en discussie over de gepresenteerde visies. Na de lunch werden de deelnemers getraceerd op een rondleiding door het Kasteel en een wijnproeverij. De dag werd door de deelnemers buitengewoon goed gewaardeerd. In het aprilnummer van De Landeigenaar wordt verslag gedaan van deze eerste jubileumbijeenkomst. Het volgende jubileumsymposium organiseert de FPG op vrijdag 13 mei rond het thema 'pacht'.

ROC

[Landbouw]

Landbouwrapport 2010

> **Bertrand de Lophem**
Landelijk Vlaanderen

Jaarlijks geeft het departement Landbouw en Visserij een lijvig rapport uit, dat de landbouw, visserij en agrovoedingsindustrie in Vlaanderen in kaart brengt. Het LARA 2010 bestaat uit twee boekdelen: het eerste beschrijft de landbouw zowel vanuit een omgevingsperspectief (internationaal en agrobusiness) als vanuit een duurzaamheidsperspectief (socio-economisch en milieukundig) terwijl het tweede alle sectoren van de Vlaamse land- en tuinbouw beschrijft.

Zo vernemen we dat Vlaanderen in 2009 iets meer dan 29.300 **landbouwbedrijven** telde en dat in tien jaar tijd het aantal bedrijven met ongeveer 30% gedaald is. Maar tegelijk treedt er een voortdurende schaalvergroting op: de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond stijgt met maar liefst 40%. Opmerkelijk is ook dat 86% van de landbouwbedrijven gespecialiseerd is in een bepaalde productierichting, waarvan veeteelt veruit de belangrijkste is. Verder stelt men vast dat ook de veestapel krimpt: ongeveer 1/5 minder dan tien jaar geleden. Momenteel zouden er 44.600 voltijdse arbeidskrachten tewerkgesteld zijn in de land- en tuinbouwsector, die immers 46% van de Vlaamse oppervlakte bewerken (620.000 ha).

We weten allemaal dat de landbouwsector deel uitmaakt van een ruimer **agrobusinesscomplex**. Naast de land- en tuinbouwsector spelen inderdaad daarin vooral de agrarische toelevering, de voedingsindustrie en de handel een belangrijke

rol. Het is zo dat een steeds kleiner aantal bedrijven toch steeds meer omzet en toegevoegde waarde produceert. Met iets meer dan 100.000 werknemers is de omzet sedert 2000 immers met een kwart gestegen.

Vermelden we nog dat de **steunverlening** vanuit de overheid wel toeneemt. In 2009 hebben 23.500 Vlaamse landbouwers bijna 269 miljoen euro aan rechtstreekse steun ontvangen: dat is gemiddeld 11.450 euro per bedrijf. Het grootste aandeel van die subsidiering ging naar de melkveehouderij (27%), gevolgd door vleesvee (18%) en gemengd rundvee (11%). In het kader van de plattelandsontwikkelingsprogramma's werd er in 2009 voor iets meer dan 100 miljoen aan overheidsuitgaven gedaan.

Besluitend komt sterk naar voor dat de landbouw in Vlaanderen **intensief** is doch tegelijk ook **duurzaam** wil zijn: de eco-efficiëntie van de landbouw neemt sinds 2000 steeds maar toe.

Wie interesse heeft voor dit leerrijk rapport - rijkelijk geïllustreerd met figuren, kaarten en foto's - kan het vinden op de website van het departement "Landbouw en Visserij": www.vlaanderen.be/landbouw/studies.

2009

[Activiteiten]

Symposium: 'Bos voor iedereen: droom of werkelijkheid?'

Beleidsinitiatieven rond ecologische bosuitbreiding in Vlaanderen

11 MEI 2011 9U-13U

Herman Teirlinckauditorium KBC-gebouw Havenlaan 2 1080 Brussel

2011 werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het Internationaal Jaar van de Bossen. Zo wil de VN iedereen sensibiliseren en bewust maken van het belang van bossen en het duurzaam beheer ervan. Ook in Vlaanderen verdienen bossen wat meer aandacht. Daarom sloegen ARGUS, de Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) en Natuurpunt de handen in elkaar voor de organisatie van het symposium 'Bos voor iedereen: droom of werkelijkheid?'. Op dit symposium zetten zij op een rijtje waarom bossen en duurzaam bosbeheer absolute noodzaak zijn, wat de hinderpalen zijn die bosuitbreiding in de weg staan en hoe die hinderpalen weggewerkt kunnen worden. Ook zal minister Joke Schauvliege het Vlaams beleid terzake toelichten. Het symposium mikt op een ruim publiek met interesse en/of een hart voor bossen, zowel professionals als niet professionals:

- Algemeen geïnteresseerden in Vlaamse natuur-, bos- en milieuproblematiek;
- Politici, beleidsverantwoordelijken en ambtenaren van de Vlaamse, provinciale en lokale overheden met voeling voor bos(uitbreiding) en/of ruimtelijke ordening (ANB, ARP, ...);
- Medewerkers van andere terreinbeherende verenigingen, regionale landschappen, lokale milieu- en natuurorganisaties en hun koepelverenigingen die actief werken rond ecologische bosuitbreiding;
- Leden van Natuurpunt, de VBV en haar gezamenlijke boswerkgroep;
- Onderzoekers uit de academische wereld (universiteiten, INBO, ...);
- Medewerkers en leden van bosgroepen, geïnteresseerde landeigenaars.

Onze voorzitter P. Casier zal er een voordracht houden ivm 'Pachtwet rem op grondmobiliteit - meer flexibiliteit ten voordele van alle sectoren.'

8063

8u45	Ontvangst – koffie/thee	
9u00	Verwelkoming	Helga Van der Veken , Directeur ARGUS vzw
9u10	Inleiding door de dagvoorzitter	Paul Stryckers , Voorzitter Boswerkgroep
9u20	Functie en belang van bossen Merites en nood aan Vlaamse bossen	Kris Verheyen , Professor Bosbeheer & Bosecologie UGent
9u40	De bosbarometer in het rood Vlaamse doelstellingen en knelpunten	Bert De Somviele , Directeur Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV)
10u00	Bosgroepen voor meer bos Vergunningen in beeld	Karolien Van Diest , Coördinator Bosgroep Zuid Limburg
10u20	Pachtwet rem op grondmobiliteit Meer flexibiliteit ten voordele van alle sectoren	Phillipe Casier , Landelijk Vlaanderen
10u40	Pauze – koffie/thee	
11u10	Panelgesprek Vlaams beleid & oplossingen	Minister Joke Schauvliege , Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur
11u40	Bos voor iedereen Natuurpunt gaat voor meer en beter!	Wim Sauwens en/of Noah Janssen , Consulente Bosbeheer Natuurpunt
12u10	1 Miljoen Bomen	Bert De Somviele en/of collega, Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV)
12u20	Vragen	Paul Stryckers , Voorzitter boswerkgroep
12u50	Slotwoord	Helga Van der Veken , Directeur ARGUS vzw
12u55	Drankje en een broodje	

Deelname is gratis, maar inschrijven is noodzakelijk.

Voor de bereikbaarheid en inschrijving surf naar www.landelijkvlaanderen.be/symposium

Bestellingsformulier voor het handboek:

Handleiding voor de privélandbeheerder

- ☐ Ja ik wil de "Handleiding voor de privé-landbeheerder" bestellen en stort de overeenkomstige bijdrage op IBAN BE37 3350 4426 9028 - BIC : BBRUBE33

Naam _____

Leveringsadres _____

Tel _____

Fax _____

E-mail _____

Aantal Frans _____

Aantal Nederlands _____

- ☐ Ik ben lid van Landelijk Vlaanderen

☐ Ik bestel voor 15 maart 2011 en betaal _____ x 10€ + 5€ = _____ €

☐ Op afspraak haal ik de bestelling op in de kantoren van LV te Brussel en betaal ik geen € 5 extra

☐ Ik bestel na 15 maart 2011 en betaal _____ x 15€ + 5€ = _____ €

☐ Op afspraak haal ik de bestelling op in de kantoren van LV te Brussel en betaal ik geen € 5 extra

☐ Ik ben geen lid van Landelijk Vlaanderen en betaal _____ x 30€ + 5€ = _____ €

Terug te sturen naar: **Landelijk Vlaanderen vzw.**

Lambermontlaan 410 - 1030 Brussel - tel 02 217 27 40 - fax 02 217 27 43 - info@landelijkvlaanderen.be

Inschrijvingsformulier voor nieuwe leden

- ☐ Ja ik steun Landelijk Vlaanderen vzw en haar doelstellingen. Ik stort mijn bijdrage op IBAN BE37 3350 4426 9028

Naam _____

Adres _____

Tel _____

Fax _____

E-mail _____

LEDENBIJDRAGE (BASISBEDRAG € 60 + € 2/HA)

Aldus stort ik € 60 + _____

= € _____

Handtekening _____

Terug te sturen naar : **Landelijk Vlaanderen vzw.**

Lambermontlaan 410 - 1030 Brussel - fax 02 217 27 43 - info@landelijkvlaanderen.be

[Activiteiten]

inverde

opleidingen bos-, groen- en natuurbeheer

Inverde - Duboislaan 1b - 1560 Hoeilaart - info@inverde.be

Inverde: opleidingen bos-, groen en natuurbeheer

Cursusaanbod mei-juni-juli 2011

> **Inverde**

Het uitgebreide cursusaanbod van Inverde omvat voor elk wat wils. Tot eind juli 2011 kan je kiezen uit onderstaande opleidingen. Let op: dit is slechts een greep uit het uitgebreide cursusaanbod van Inverde. Het volledige aanbod kan je raadplegen op de website: www.inverde.be

Vegetatiekunde en Europese habitattypen

- > module 1 (basis): maandag 2 en dinsdag 3 mei in Zoersel
- > module 2 (graslanden): dinsdag 10, 17 en 24 mei in Zoersel

Grassen en zeggen herkennen

- > zaterdag 14 mei in Mariakerke

Veilig werken met de bosmaaier

- > donderdag 19 mei in Hoeilaart

Aanleg en beheer van bosranden

- > zaterdag 21 mei in Eeklo
- > dinsdag 21 juni regio Brugge

Dottergrasland

- > zaterdag 28 mei in Mariakerke

Bosflora

- > maandag 6 juni regio Brugge

Graslandbeheer

- > start dinsdag 14 juni in Sint-Truiden (3 dinsdagen)

Biologische Waarderingskaart

- > donderdag 16 juni in Oud-Heverlee

Werken met de zeis

- > donderdag 16 juni in Mechelen

Vegetatie-opnames maken

- > zaterdag 18 juni in Mariakerke

Hagen snoeien

- > dinsdag 21 juni in De Haan
- > woensdag 22 juni in Halle

Monitoring

- > 27, 28 en 29 juni in Genk

Drie dagen Drenthe

- > 26, 27 en 28 augustus in de Nederlandse provincie Drenthe

Voor al deze opleidingen is vooraf inschrijven verplicht. Dat kan via de website van Inverde www.inverde.be. Daar vind je ook van alle opleidingen het uur, de prijs en de locatie. En je kan je er ook abonneren op de elektronische nieuwsbrief. Zo blijf je steeds op de hoogte van alle activiteiten van Inverde. Je kan ook telefonisch inschrijven via 02-658 24 94.